

CICLE DE DEBATS SOBRE
SEGONES OPORTUNITATS
EDUCATIVES PER A JOVES

**“REDESCOBRIR LA IL·LUSIÓ PER
APRENDRE A APRENDRE”**

Equip de recerca sobre diversitat i inclusió en societats complexes

(ERDISC) - UAB

ÍNDEX

Introducció	3
La realitat educativa de la ciutat a cop d'ull	5
Diagnòstic	7
Del diagnòstic a l'acció: propostes per una política integral de segones oportunitats educatives a la ciutat	13
Alguns exemples de bones pràctiques	19
Algunes frases per emocionar-se	21
Annex 1. Llistat d'institucions i grups participants en els debats	24

CICLE DE DEBATS SOBRE SEGONES OPORTUNITATS EDUCATIVES PER A JOVES
“REDESCOBRIR LA IL·LUSIÓ PER APRENDRE A APRENDRE”

Equip de recerca sobre diversitat i inclusió en societats complexes (ERDISC) - UAB

Relator: Miquel Àngel Essomba

INTRODUCCIÓ

La ciutat de L'Hospitalet es caracteritza per la seva gran sensibilitat envers el fet educatiu, i aquesta sensibilitat s'ha traduït en apostes fermes adreçades a millorar l'equitat i la qualitat de l'educació en general, i de l'escolarització en particular, al municipi. Aquesta és l'explicació que permet entendre com L'Hospitalet ha reduït d'un 29% a un 21% la no acreditació al final de l'ESO en els últims cinc anys escolars. La lluita contra la desigualtat educativa és un dels eixos principals de la política municipal.

Amb tot, també cal constatar que cada curs acadèmic més de 400 joves acaben l'ESO sense obtenir el graduat a la ciutat, i se'ls tanquen les portes a estudis postobligatoris que els permetin millors oportunitats formatives i laborals. Es tracta d'una dada que ha de preocupar a ciutadania i administracions. Per tal d'esbrinar quines són les principals característiques sobre aquest col·lectiu, i quins són els reptes que planteja en l'actualitat, l'autoritat municipal educativa va decidir emprendre un cicle de debats sota el títol “*Redescobrir la il·lusió per aprendre a aprendre*”.

Aquest cicle s'ha adreçat als principals actors implicats: professorat, famílies, organitzacions socials i econòmiques, i el mateix alumnat. Aquest cicle ha estat dinamitzat per un equip motor format per experts en la matèria entre els mesos de gener i maig de 2015, els qual ha convocat a diferents actors a tres diàlegs oberts

entre febrer i abril on s'ha pogut realitzar un estat de la qüestió prou precís i embastar unes primeres propostes que puguin assumir-se com a base d'un futur full de ruta sobre aquesta temàtica.

Els objectius d'aquest cicle han estat:

- Elaborar un estat de la qüestió al voltant de l'èxit escolar a la ciutat: necessitats, expectatives, models i reptes.
- Generar sinèrgies entre els diferents actors implicats a l'hora de promoure segones oportunitats educatives per als joves.
- Elaborar un document-marc sobre les segones oportunitats educatives per als joves a la ciutat: principis, models i xarxes.

El present document conté un resum sobre els principals continguts dels debats mantinguts. Després d'unes primeres dades que serveixen per contextualitzar la dimensió del tema que ens ocupa, oferim una síntesi de les principals idees diagnòstiques que han anat sorgint, i assagem un primer intent de propostes per sotmetre-les a debat en els òrgans pertinents de participació de la ciutat. Acabem el document amb alguns breus exemples de bones pràctiques que ja es donen a L'Hospitalet en l'actualitat en matèria de segones oportunitats. També recollim algunes frases literals, a mode de coda final, d'allò que ha estat un concert de veus polifòniques a la recerca de l'harmonia.

LA REALITAT EDUCATIVA DE LA CIUTAT A COP D'ULL

Dades d'escolarització a L'Hospitalet¹

Etapa	Alumnes centres públics	Alumnes centres concertats	Total Alumnes
Bressols	895	342	1.237
Infantil i Primària	11.423	8.598	20.021
ESO	4.283	4.096	8.379
Batxillerat	1.336	1.089	2.425
FP Grau Mig	996	514	1.510
FP Grau Superior	1.213	680	1.893
PFI	115		115
Escoles d'adults	3.373		3.373
Total	23.634	15.319	38.953
Inclusos alumnes d'educació especial			

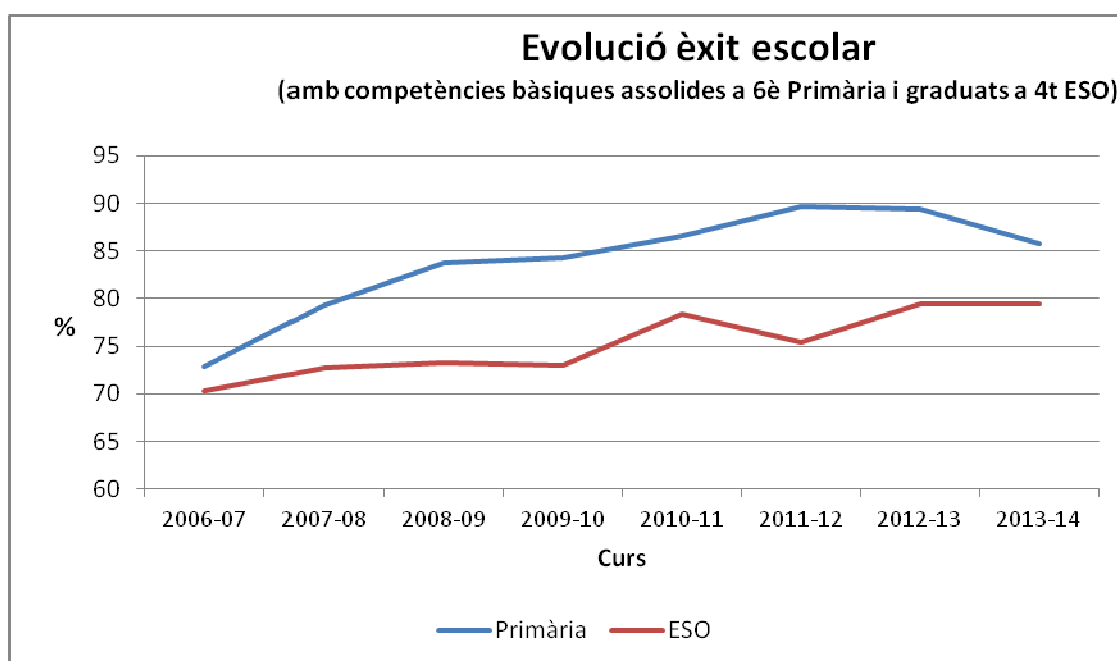
Quadre-resum sobre dades d'escolarització

Alumnes 0-16 anys	29.637
Alumnes etapes obligatòries	28.400
Alumnes cursant 4r ESO	2.022
Població de + 16 anys	218.760
Alumnes etapes postobligatòries	9.316
% estudiants postobligatòria	4,25%

¹ Les dades d'escolarització corresponen al mes d'abril de 2015. Les dades de població corresponen al Padró municipal a 31.12.2013. En el % d'estudiants de postobligatòria no estan inclosos estudis universitaris ni de règim especial.

Dades sobre l'evolució de l'èxit educatiu a la ciutat

	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14
Primària (%)	72,91	79,34	83,74	84,21	86,6	89,59	89,35	85,76
ESO (%)	70,28	72,76	73,25	73,00	78,34	75,45	79,46	79,48

DIAGNÒSTIC

Els tres debats mantinguts han dedicat un temps important a l'anàlisi i la reflexió sobre la situació dels joves que accedeixen a les segones oportunitats a la ciutat: el perquè, el quan i el com arriben aquests joves a aquests dispositius formatius ha estat nuclear en els diàlegs establerts. A continuació deixem constància d'alguns dels temes apareguts de major rellevància, seguint el fil de cinc qüestions considerades clau.

- Per què tenim joves que necessiten segones oportunitats educatives?
- Quan és el moment que s'inicia el procés de desafecció entre els joves i el sistema?
- Com són els joves que arriben a les accions formatives de segona oportunitat?
- Quins educadors necessiten aquests joves?
- El rol de l'administració educativa

Per què tenim joves que necessiten segones oportunitats educatives?

Les principals idees al voltant de les causes han considerat una mirada complexa i sistèmica respecte a aquests joves: les característiques del seu trajecte formatiu no respon a una única causa, sinó a un conjunt de variables relacionades entre si i que responen a diversos nivells:

- El sistema educatiu apareix com corresponsable en primera instància d'aquests trajectes sense èxit. El fracàs es conjuntural d'un temps i espai concrets, i no podem identificar que és l'alumne qui fracassa, sinó el sistema i la societat que no sap proporcionar l'oportunitat adequada en el temps oportú.

- No obstant això, no es deixa de tenir en compte que el moment evolutiu té unes característiques que són de difícil encaix amb el sistema. A un nivell personal, cal reconèixer que l'adolescència, i totes les seves fragilitats inherents queden lluny de les demandes que es fa a aquests joves.
- La societat es considera alhora com un nivell general que a voltes tampoc resulta un marc favorable per als joves. S'observa, per exemple, la importància de l'increment de les malalties mentals en la infància i l'adolescència com un factor a tenir en compte.

Quan és el moment que s'inicia el procés de desafecció entre els joves i el sistema?

Un altre temps considerable dels debats ha estat destinat a diagnosticar quin és el punt zero, el moment en el qual l'infant o adolescent inicia un procés de desafecció envers el sistema, i arriba a esdevenir un jove que necessita una segona oportunitat educativa. Una mirada global a les diverses respostes obtingudes ens fan assenyalar una diversitat de circumstàncies i motius:

- En primer lloc, cal considerar aquells joves amb necessitat d'una segona oportunitat que s'identifiquen després d'acabar l'ESO. Són joves que sí tenen el graduat en ESO, però que no tenen la competència necessària per seguir amb estudis postobligatoris – els *invisibles*. És un col·lectiu que habitualment queda invisibilitzat, i que caldria afegir als 400 alumnes que anualment no acrediten l'ESO a L'Hospitalet. És especialment important atendre aquest col·lectiu ja que, si bé les seves característiques fan que necessitin d'una segona oportunitat educativa, pel fet de tenir el graduat no poden accedir-hi. Sovint són alumnes que inicien un CFGM, però que acaben abandonant abans d'acreditar-lo, es tracta d'una problemàtica creixent.

- En segon lloc destaquem aquells joves que durant l'ESO ja són identificats amb necessitats d'una segona oportunitat educativa – els *exclusos*. Aquests adolescents són nois i noies que desitjarien abandonar l'institut ja a 2n ESO, perquè la dinàmica curricular els resulta impossible de seguir. Arriben a dispositius establerts com la UEC pensant “jo no serveixo per res”, i l'objectiu principal amb ells és despertar-los la consciència que sí tenen capacitats. Aquests adolescents manifesten terror a un ensenyament centrat en la teoria, que els espanta, prefereixen les activitats pràctiques, quan entren a un taller senten que connecten amb la realitat.
- En tercer lloc, algunes veus també recorden que la desafecció escolar s'inicia a l'educació primària – els *prematurs*. En aquest sentit, s'observa la manca d'una compensació de les desigualtats. Cal millorar el vincle entre els dispositius d'actuació preventiva en el 0-6, disposar d'indicadors de seguiment objectivables, i ampliar-los. Es tracta d'un tema clau per evitar el fracàs en etapes posteriors.

Com són els joves que arriben a les accions formatives de segona oportunitat?

Tothom coincideix a assenyalar que els joves que participen en els dispositius de segones oportunitats educatives experimenten una transformació personal notable, tant en aspectes socioemocionals relacionats amb el seu autoconcepte i la seva autoimatge, com en aspectes més instrumentals vinculats amb la competència acadèmica i professional.

El punt de sortida – l'arribada dels joves a les accions formatives – resulta descoratjador per totes les parts. L'alumnat arriba al setembre amb un itinerari viscut com de fracàs escolar i uns comportaments de fracàs molt arrelats. L'alumnat aterra en la nova formació enfonsat, perquè només ha rebut missatges negatius, que li han provocat l'adquisició d'una baixa autoestima. La fragilitat és constant: un dia estan bé, un altre malament, un altre millor, etc. Cal estar-hi constantment a sobre per par dels educadors, amb molt d'esforç i dedicació. El canvi personal dels joves es fa i es desfà amb molta facilitat en els primers estadis.

Després, amb el temps i molt d'esforç per part de tots els implicats (educadors i joves), aquest punt de sortida es va modificant vers escenaris més positius. Amb tot, algunes veus assenyalen algunes dificultats que es troben en les fases terminals de les accions formatives de segona oportunitat que cal tenir en compte.

- D'entrada, se subratlla el buit important de propostes per a la franja de joves entre 16 i 18 anys. En ocasions se'ls deriva cap a un centre de formació de persones adultes, però es constata que aquest no esdevé un espai formatiu òptim, doncs la problemàtica no està associada directament a factors acadèmics sinó a factors psicològics relatius a l'itinerari del jove.
- En d'altres ocasions, la dificultat prové de la manca de dispositius d'orientació educativa per a aquells joves de més de 18 anys, els quals fa anys que es van apartar del sistema, volen reingressar-hi i no troben un espai en el qual se'ls pugui orientar com fer-ho.
- En tercer lloc, cal indicar els problemes derivats d'uns processos posteriors de transició mal planificats o que el propi sistema hi posa traves: després de cursar una segona oportunitat, el jove se sent motivat a continuar estudiant però no pot fer-ho per què s'exigeix una nota d'accés molt elevada, o s'imposa una taxa econòmica no assumible, o no hi ha oferta de places públiques suficients perquè aquest jove hi pugui trobar un lloc.

- De vegades, però, els factors obstaculitzadors no són externs a les segones oportunitats sinó interns: s'assenyala que el mínim perquè un jove recuperi la seva autoestima i reprengui un procés d'aprenentatge professional és de tres anys. Això topa de front amb el requeriment oficial que aquests cursos siguin d'un any. En aquest cas, el temps juga a favor d'incrementar la motivació per seguir estudiant.

Quins educadors necessiten aquests joves?

Els equips d'educadors que treballen amb aquests joves en les accions formatives de segona oportunitat manifesten el repte no només professional, sinó també emocional que els suposa treballar amb aquest col·lectiu. Això explicaria que alguns d'ells subratllen que la seva formació professional no s'ha desenvolupat en els conductes formals ordinaris (universitats, centres de formació de formadors) sinó que té més a veure amb una predisposició personal i una actitud d'aprendre a aprendre a partir de les experiències professionals acumulades.

Aquesta actitud desvetlla principis pedagògics com ara que el centre de l'aprenentatge és la persona, i no la pervivència d'un sistema educatiu que presenta signes evidents de desgast. El professorat destaca que allò més important perquè les accions formatives de segona oportunitat funcionin és la relació educador-alumne, més que el mateix contingut de les accions.

També identifica debats metodològics que els col·legues educadors de l'etapa de l'ESO haurien de tenir en compte i avançar, com ara el d'homogeneïtat-heterogeneïtat en l'agrupament de l'alumnat, o l'establiment de ràtios reduïdes per atendre més personalitzadament, o la concentració de tots els joves susceptibles d'una segona oportunitat en un sol grup-classe.

El rol de l'administració educativa

Per últim, deixem constància de les referències expressades al rol de l'administració educativa, la qual no sempre és vista com un factor de suport sinó un obstacle per a la implementació d'accions formatives de segona oportunitat.

En general, predomina la sensació que l'orientació de l'administració educativa i les necessitats expressades pel sector proveïdor de segones oportunitats educatives són divergents. Per exemple, amb la problemàtica de l'educació d'adults i la franja de joves entre 16 i 18 anys, sembla que l'administració educativa vol donar una resposta administrativa (matricular menors en centres oficials) a un problema educatiu (joves exclosos del sistema durant l'ESO), mentre que els professionals del sector reclamen prioritzar una mirada educativa (pensar en els cicles vitals i els temps de creixement personal dels joves) als procediments administratius (els concursos i licitacions de PQPI, els calendaris...).

Algunes veus manifesten el seu malestar pel fet que la convocatòria de recursos de segona oportunitat (UEC, etc.) surti al desembre en comptes d'abans d'inici de curs, i sigui competitiva seguint un criteri de baix cost en comptes d'altres criteris més relacionats amb les necessitats dels joves i la pedagogia de les segones oportunitats. Es constata també la desaparició de PQPI als centres concertats, i la falta de descoordinació entre l'accés a un PQPI i les proves de recuperació de 4t d'ESO del setembre. Coordinar i harmonitzar millor aquests processos és sentit com una necessitat.

DEL DIAGNÒSTIC A L'ACCIÓ: PROPOSTES PER UNA POLÍTICA INTEGRAL DE
SEGONES OPORTUNITATS EDUCATIVES A LA CIUTAT

Els tres debats mantinguts també han estat rics en propostes de millora a tots els nivells: individual, de centre i de ciutat. Algunes de les propostes vénen a reforçar actuacions ja en marxa a L'Hospitalet, i serveixen per confirmar que l'educació a la ciutat va en la bona direcció. D'altres propostes són novedoses, i plantegen reptes de futur interessants a desenvolupar.

En qualsevol cas, totes elles fan referència a quatre grans eixos d'innovació educativa:

- orientació (diagnòstic, prevenció, seguiment),
- organització (centres, itineraris, professionals),
- didàctica (metodologies, educació emocional, tutoria)
- relació amb la comunitat (pràctiques, empreses, coresponsabilitat).

Proposta 1 – Cal millorar els dispositius d'orientació adreçats als adolescents i els joves susceptibles de formar part d'accions formatives de segona oportunitat.

Exemples d'operativització de propostes

1.1. Atenció primerenca en l'educació primària – Atès que s'observa com alguns nois i noies inicien la seva desafecció escolar prematurament, cal:

- Aplicar metodologies actives durant l'etapa de primària (treball per projectes) perquè tot l'alumnat se senti implicat i motivat en l'aprenentatge. En aquest sentit, la ciutat pot promoure un **concurs de projectes** per als centres de primària, amb la finalitat d'incentivar la introducció d'aquestes metodologies a l'aula.

- Posar en marxa el pla d'absentisme, per disposar de diagnòstics preventius d'alumnes en procés incipient de desafecció escolar. En aquest sentit, l'elaboració d'un **informe tècnic trimestral**, que cal presentar a la Comissió corresponent del Consell de Ciutat, pot garantir un seguiment eficaç de la qüestió a la ciutat.

1.2. Atenció especialitzada en l'educació secundària obligatòria – Atès que l'ESO és l'etapa on es manifesten els símptomes més evidents de necessitat potencial d'una segona oportunitat, cal:

- Garantir suficients places en recursos de suport a l'escolarització (UEC, atenció individualitzada), perquè tots els alumnes que ho necessitin disposin d'aquesta primera oportunitat, en els centres sostinguts amb fons públics. La creació d'un **pla de primera oportunitat a l'ESO**, que diagnostiqui necessitats i planifiqui recursos de manera global, pot resultar una bona eina. Atesa la naturalesa curricular de la LOMCE, la previsió d'aquest pla esdevé un element preventiu urgent i de primer ordre. En el cas de l'alumnat d'incorporació tardana, cal enllaçar aquest pla amb el Pla d'acollida a l'alumnat nouvingut a la secundària que ja té la ciutat.
- Promoure una acció global d'orientació per al 4t d'ESO. L'alumnat d'últim curs de l'ensenyament obligatori ha de poder accedir, més enllà de la seva aula i el seu centre, a informació i orientació que li pot proporcionar la ciutat. En aquest sentit, una **jornada anual d'orientació per alumnat de quart**, amb una preparació prèvia i accions posteriors a la mateixa, pot esdevenir un recurs important per garantir l'accés a la informació i als recursos. Aquesta jornada pot formar part del Pla educatiu d'entorn de la ciutat.

1.3. Dispositius permanents d'orientació oberts a la ciutadania – Atès que l'acomodació de l'alumnat adolescent als centres de formació d'adults és problemàtica, i atès que sembla incrementar el nombre de joves que, anys després d'haver abandonat el sistema en demana el reingrés, cal:

- Constituir un **equip coordinat d'orientació** a nivell de ciutat, al qual es deriven totes les demandes de formació i/o reingrés al sistema, i s'hi estudien les diverses possibilitats en funció de les característiques del jove i la disponibilitat de recursos en el territori.

Proposta 2 – Cal millorar els sistemes d'organització i de gestió de les accions formatives de segona oportunitat a la ciutat.

Exemples d'operativització de propostes

2.1. Racionalització del mapa escolar de segones oportunitats a la ciutat – Atès que les propostes d'accions formatives de segona oportunitat sorgeixen des de diversos focus i responen a pluralitat de plantejaments, cal:

- Elaborar el **mapa de les segones oportunitats** educatives de L'Hospitalet. En aquest mapa cal incorporar-hi tant els recursos específics de segona oportunitat (model autònom) com aquells integrats en centres ordinaris (model compartit), en la proporció que respongui a les necessitats de la ciutat.
- Garantir per a tots els recursos (segons model autònom o compartit) la connexió directa amb centres ordinaris que ofereixen accions formatives de segona oportunitat, per facilitar transicions i planificació, mitjançant la creació de la **taula de coordinació territorial** de segones oportunitats educatives.

2.2. Introducció de mesures correctores en les disfuncions detectades als circuits i itineraris formatius dels adolescents i joves que presenten necessitat d'una segona oportunitat educativa – Atès que sovint l'estructura rígida del sistema fins i tot compensatori no s'ajusta a les necessitats d'alguns joves, cal:

- Obrir la possibilitat que excepcionalment un **alumne amb el graduat d'ESO** pugui participar d'una acció formativa de segona oportunitat, i evitar així que el seu centre de referència no li concedeixi aquesta acreditació per afavorir el seu accés a la segona oportunitat.
- Elaborar un **pla de millora dels CFGM** en el marc del Pla director de la formació professional, de manera que la ciutat pugui oferir una plaça escolar en aquests cicles a tots els alumnes de segona oportunitat que ho sol·licitin, amb independència de la seva nota de tall. Aquest pla hauria també de contemplar un seguiment acurat de la continuïtat en aquests estudis, i la connexió entre la FPI (antics PQPI) i els cicles de grau mitjà.
- Ampliar el **temps de permanència** dels alumnes d'accions formatives de segona oportunitat, de manera que cadascun d'ells pugui adequar el seu ritme d'aprenentatge a les seves necessitats personals, i no a les del sistema.

2.3. Atenció als equips de professionals de l'educació secundària i de les accions formatives de segona oportunitat – Atès que el rol que desenvolupen els professionals de l'educació resulta clau perquè el sistema funcioni, cal:

- Celebrar una jornada de **formació anual per tutors i tutores d'ESO**, en la qual aquests puguin accedir als darrers recursos d'innovació educativa en matèria d'orientació a la ciutat, i a totes les informacions imprescindibles perquè puguin assessorar i assessorar-se sobre què necessita el seu alumnat.
- Obrir un **espai permanent d'acompanyament i formació** per a professionals de la ciutat que treballen en accions formatives de segona oportunitat, en el qual puguin compartir experiències i recursos, i puguin avançar col·lectivament en la provisió d'una millor atenció global als joves dels seus grups.

Proposta 3 – Cal millorar la didàctica de l'educació secundària, i incorporar-hi elements propis de les metodologies de segones oportunitats.

Exemples d'operativització de propostes

3.1. Introducció de l'educació emocional com un element central de la formació oferta a adolescents i joves – Atès que molts participants a accions formatives de segona oportunitat expressen la necessitat d'un acompanyament en el seu procés de maduració i creixement personal, cal:

- Vetllar per la motivació dels adolescents i els joves que estan estudiant. En aquest sentit, la ciutat pot preveure un **catàleg d'accions externes als centres** de lliure accés per a aquests destinataris, de manera que hi puguin trobar elements d'animació i connexió amb el sistema.
- Afavorir les dinàmiques de grup inclusives, on cada adolescent i jove pugui sentir-se acollit i reconegut. Un **portal de recursos per a l'educació emocional** pot facilitar l'accés dels professionals a aquests recursos, i també a l'alumnat mediador que té funcions de resolució de conflictes als centres.

3.2. Limitació del nombre d'estudiants per grup d'acord amb les necessitats d'atenció personalitzada i acompanyament individualitzat – Atès que totes les veus reclamen una atenció més individualitzada, i unes ràtios de grup més reduïdes per poder acompanyar millor, cal:

- Planificar l'obertura de grups de segones oportunitats en funció de ràtios que **no superin els 15 alumnes**. Això implica preveure recursos docents i espais necessaris per dur a terme l'aplicació d'aquest principi.

Proposta 4 – Cal millorar les relacions i els sistemes de funcionament entre el món de la formació i el món empresarial.

Exemples d'operativització de propostes

4.1. Sensibilització al món empresarial de la coresponsabilitat educativa en un marc de ciutat educadora – Atès que cal incrementar el nombre i la qualitat de les empreses interessades a participar en la formació inicial de joves de segones oportunitats, cal:

- Elaborar un **material multimèdia de sensibilització** per a les empreses. Aquest material pot estar a disposició dels recursos de promoció econòmica, i es pot contemplar la participació en accions formatives com un mèrit a l'hora de procedir.
- Crear un **distintiu d'empresa col·laboradora** en la formació de L'Hospitalet. Aquest distintiu permet a les empreses accedir al grup d'entitats mercantils col·laboradores en la formació de segones oportunitats a la ciutat, i l'atorga l'alcaldia en el marc de jornades o trobades anualment previstes.

4.2. Coordinació amb el món empresarial per millorar la qualitat de la formació – Atès que cal incrementar la qualitat del model d'alternança formació-treball, cal:

- Enfortir el **sistema de coordinació** per a la provisió de places de pràctiques en centres de treball. Aquesta acció implica destinar que tutors de formació i tutors d'empresa disposen de temps i d'espais per trobar-se, juntament amb el jove de segones oportunitats, i anar fent un seguiment acurat del seu procés d'alternança.

ALGUNS EXEMPLES DE BONES PRÀCTIQUES

Tant el diagnòstic com les propostes presentades se sostenen sobre una realitat educativa de la ciutat que gaudeix de bona salut en termes generals. No és un fet menor, doncs això permet mirar el futur amb optimisme. L'Hospitalet compta amb centres, professionals i organitzacions socials que fa temps que reflexionen i treballen per les segones oportunitats educatives, i disposem d'evidències que deixen constància de la bona feina feta:

L'Hospitalet compta amb un sistema de formació de persones adultes que pot jugar un paper important a l'hora de proveir segones oportunitats educatives per a algun sector de joves. En l'actualitat hi ha 208 joves entre 16 i 18 anys en centres d'adults a la recerca de l'acreditació en ESO que els permeti retornar al sistema de formació reglada.

Alguns centres de L'Hospitalet ja gaudeixen d'accions formatives de segona oportunitat que incorporen una metodologia activa per motivar-los de nou a aprendre. A través de la cura d'un hort, mitjançant el tast de diversos continguts per tal d'esbrinar quina és la motivació interna dels alumnes, o treballant per projectes que posen a prova les competències globals dels joves, es formen hospitalencs i hospitalenques en itineraris de qualitat.

L'Hospitalet ja compta amb oferta pública d'educació secundària adequada a les necessitats educatives dels joves que no tenen èxit acadèmic a l'ESO. Existeixen centres que proporcionen seguretat als joves que accedeixen a una segona oportunitat; es creen ambients en els quals els joves se senten entre iguals.

L'Hospitalet compta amb centres de formació professional que s'ocupen de fer un seguiment posterior als cursos de segona oportunitat educativa, tant si es produeix una transició als CFGM o bé directament al món del treball.

L'Hospitalet compta amb empreses implicades amb la formació dual de forma compromesa, les quals no només proporcionen eines per incrementar la competència professional sinó també personal: valors, estil personal, habilitats socials.

L'Hospitalet no deixa de costat els més vulnerables. També existeix oferta de places en projectes que procuren atendre les necessitats d'aquells joves que, per causes diverses, manifesten grans dificultats per reincorporar-se a qualsevol tipus d'activitat organitzada. Proporcionen hàbits i opcions suaus d'incorporació a un ofici.

L'Hospitalet compta amb un planter de professionals altament qualificats per al disseny i el desenvolupament de programes de segones oportunitats. Experts que saben posar en pràctica la fórmula "formació + serveis per joves = ocupabilitat" de forma creativa i amb èxits contrastats.

L'Hospitalet ha estat seleccionat com territori per dur a terme l'experimentació del model de segones oportunitats de la Generalitat de Catalunya, i administració autonòmica i local estan treballant mancomunadament per oferir aquest espai per 40-50 adolescents del municipi, en un projecte professionalitzador en l'àmbit de la restauració i l'hosteleria.

ALGUNES FRASES PER EMOCIONAR-SE

Els tres debats sostinguts han estat un cúmul d'idees, percepcions i representacions de la realitat que estan al darrere del fil conductor d'aquest document de síntesi. Tothom que hi a participat ha tingut l'ocasió de dir-hi la seva de manera constructiva i contribuir així al debat ciutadà.

Inevitablement, els tres debats també han estat un espai obert a les emocions. Cada relat de cada professional, de cada agent social i, sobretot, de cada jove participant, no ha deixat indiferent ningú i ha provocat sensacions positives o negatives en els participants. Volem tancar aquest document amb alguns comentaris memorables, que representen una bona síntesi de tot allò que s'ha debatut.

A continuació, doncs, algunes frases...

... per empenyar-se:

- ✓ “a l'escola les coses m'anaven malament, però arribava a casa i tenia interès a aprendre coses”
- ✓ “a diferència de l'ESO, que no entenia alguna cosa i el profe passava de mi, els profes (del PQPI) ens podien fer més atenció perquè érem un grup reduït”
- ✓ “quan repeteixes, et desmotives ja mateix”
- ✓ “quan ets a l'ESO i tens la motxilla carregada, cada dia quan et lleves al matí sents el pes de la motxilla (...) necessitava ajuda en aquell moment, i no la vaig tenir”
- ✓ “a l'ESO, jo estava assegut a una cadira amb el meu llibre, la profe xerrant sense aturar-se, agafava un boli i llençava boletes als meus companys (...) en canvi, al PQPI em vaig sentir motivat per a participar a la classe, fer les feines, etc.”

- ✓ “hi ha ocasions que és millor que els alumnes no tinguin el graduat perquè puguin anar a un PQPI”

... per tenir esperança:

- ✓ “el primer que ha de fer l'educació amb un infant és transmetre-li el desig de viure (parafrasejant Sigmund Freud)”
- ✓ “l'oportunitat és una oferta al jove – cal dignificar-la, i que proporcioni un lloc on el jove sigui protagonista, ajudar-lo a pensar que alguna cosa del seu futur li pertany a ell”
- ✓ “quan acabi la universitat tindrè més oportunitats, podrè arribar on jo vull arribar, o si més no tindrè més oportunitats que si només hagués fet un grau mitjà”
- ✓ “vola una mica, cau, estavella't i aixeca't”

... per confirmar intuïcions prèvies:

- ✓ “la condició per poder parlar d'oportunitat és la confiança – l'arrel del problema és una pèrdua de confiança (...) requereix que l'adult transmeti quelcom que fonamenti la confiança”
- ✓ “en el PQPI el professor no és un enemic sinó que està per ajudar”
- ✓ “el canvi neix dins de l'estudiant, el paper del profe és de suport”
- ✓ “la mirada del professor a l'alumne és la clau”
- ✓ “aprenem a viure practicant, la vida no és teòrica, és pràctica”

... per alegrar-se

- ✓ “si el professor en diu que puc fer-ho, i que valc la pena, doncs serà per alguna cosa”
- ✓ “he canviat i he tirat endavant, perquè l'Albert (tutor de PQPI) ha insistit molt”
- ✓ “tenia la necessitat de canviar, i al PQPI ho he pogut fer”

- ✓ “el cap (de l’empresa) em va dir: jo no t’he contractat pels teus coneixements sinó per la teva actitud i les teves competències personals”

... per reflexionar-hi

- ✓ “la segona oportunitat no funcionarà mai si la primera oportunitat falla a la base”
- ✓ “els itineraris de segona oportunitat no signifiquen segona categoria, sinó poder començar de nou”
- ✓ “quina pena haver d’esperar que les coses ens vagin malament per pensar en altres itineraris”
- ✓ “el coneixement es transmet de moltes maneres, que sigui d’una forma pràctica no vol dir que sigui de menys nivell, cal un canvi de mentalitat social per acceptar la pluralitat de formes de coneixement”
- ✓ “no cal donar-ho tot fet, cal buscar-se una mica la vida”
- ✓ “que un jove estigui en un centre educatiu no significa que sigui un alumne, ni que una persona signi un contracte significa que sigui un treballador”

... per motivar-se

- ✓ “sóc partidari de primeres, segones, terceres, quartes i cinquenes oportunitats”
- ✓ “les empreses no saben el que s’estan perdent (si no participen de la formació dual)”
- ✓ “l’empresa ha de ser l’escola mateixa”
- ✓ “un fracàs escolar no significa un fracàs laboral (...) i es vol aprendre un ofici, tot no significa que es faci un carrera (...) cal fidelitat i rigor a l’hora de treballar amb aquests alumnes de segona oportunitat”

ANNEX 1. LLISTAT D'INSTITUCIONS I GRUPS PARTICIPANTS EN ELS DEBATS

- 1 Associació d'Estudiants de l'H (AJELH)
- 2 Centre d'Estudis de l'Hospitalet
- 3 Centre Esclat
- 4 Centre Estudis Joan23
- 5 Consell de l'Esplai
- 6 Empresa Cebado
- 7 Equip Coordinació Pla Educatiu d'Entorn (PEE)
- 8 Equip POA (Programa Orientació i Acompanyament)
- 9 Equip PTT (Programa Transició Treball)
- 10 Escola d'Adults Can Serra
- 11 Escola d'Adults Sanfeliu
- 12 Ex alumnes programes PQPI
- 13 FAPAC
- 14 Fundació Cassià Just
- 15 Fundació el Llindar
- 16 GRODE (Universitat de Barcelona)
- 17 Insercoop
- 18 Inspecció Departament Ensenyament
- 19 Institut Bellvitge
- 20 Institut Apel·les Mestre
- 21 Institut Europa
- 22 Institut Fontseré
- 23 Institut Pedraforca
- 24 Institut Provençana
- 25 Institut Rubió i Ors
- 26 Institut Torres i Bages
- 27 Moviment de Mestres El Casalet
- 28 Plans integrals
- 29 Regidoria d'Educació
- 30 Servei de Mediació Municipal